

BARDDAS – Y GYMDEITHAS GERDD DAFOD

ADRODDIAD BLYNYDDOL YR YSGRIFENNYDD AR RAN Y PWYLLGOR GWAITH am y flwyddyn Ebrill 2024 – Mawrth 2025

Y GYMDEITHAS GERDD DAFOD Rhif yr elusen: 511899

Ymddiriedolwyr Pwyllgor Gwaith Barddas

Swyddogion y Pwyllgor Gwaith: Tymor / Dyddiad y'u penodwyd yn ymddiriedolwr

Cadeirydd:	Gwenallt Llwyd Ifan	2023	(07/10/2023)
Is-Gadeirydd:	Aneirin Karadog	2023	(12/11/2012)
Trysorydd:	Dafydd Meirion Jones	2023	(07/10/2023)
Ysgrifennydd:	Aled Evans	2024	(01/07/2023)

Aelodau'r Pwyllgor Gwaith   Tymor

Dafydd John Pritchard	2025	(30/03/2011)
Tudur Dylan Jones	2025	(18/03/2011)
Gruffudd Antur Edwards	2025	(12/11/2012)
Nerys Mari George	2025	(28/10/2017)
Mererid Hopwood	2025	(28/10/2017)
Osian Rhys Jones	2025	(28/10/2017)
Joanne Debrah Heyde	2025	(28/09/2022)
Elinor Wyn Reynolds	2025	(28/09/2022)
Rhys Dafis (Ysgr. Aelodaeth a Thanysgrifio)	2025	(04/02/2017)
Llion Elis Jones*	2024	(18/03/2011)

(*ymddiswyddodd Mawrth 31ain 2025)

Derbyniodd y Comisiwn Elusennau ein ffurflen flynyddol ar gyfer 01/04/2023 - 31/03/2024 ar 23/01/2025.

Swyddogion Cyflogedig Barddas:

Golygydd cylchgrawn Barddas:	Twm Morys (telerau llawrydd)	2011
Golygydd creadigol Barddas:	Bethany Celyn Jukes-Hughes	2023
Cydlynnydd:	Sioned Erin Hughes	2023

Cyfranwyr eraill at waith Barddas:

Cynrychiolydd y Cyngor Llyfrau: Arwel Jones.

Cyfrifydd: Cwmni Hill a Roberts, Rhuthun

Bancwyr: Banc Barclays; Banc Nat West (caewyd y cyfrif yn Rhagfyr 2024)

Dylunwyr ac Argraffwyr: Elgan Griffiths (GraffEG), Dafydd Owain, Adran Ddylunio'r Cyngor Llyfrau, Rebecca

Ingleby Davies, Y Lolfa, Gwasg Gomer,
Gwasg Serol.

Ar Banel Llên Canolog yr Eisteddfod Genedlaethol: Yr Ysgrifennydd.
Ar Banel Dewis Bardd Plant Cenedlaethol Cymru: Y Cadeirydd.

Cyfarfodydd Pwyllgorau Barddas yn y cyfnod dan sylw

Cyfarfodydd Pwyllgor Gwaith / Cyfarfod Ymddiriedolwyr Barddas:

6ed Gorffennaf, 2024   5ed Hydref, 2024   4ydd Tachwedd, 2024
17eg Ionawr, 2025   17eg Mawrth, 2025,

[Mae'r Cyfansoddiad yn galw ar y Pwyllgor Gwaith i gyfarfod o leiaf 3 gwaith y flwyddyn]

Cyfarfodydd Is-Bwyllgor Cyhoeddiadau Barddas:

11eg Mehefin, 2024   5ed Hydref, 2024   4ydd Rhagfyr, 2024
11eg Mawrth, 2025

Aelodaeth Barddas Aelodaeth Barddas – crynodeb diwedd blwyddyn 31/03/2025

	31/03/23	31/03/24	31/03/25
Nifer yr aelodau:	531	538	* 535
Aelodau newydd yn ystod y flwyddyn		17	19
Colli aelod drwy farwolaeth (i ni wybod) yn ystod y flwyddyn:	23	2	3
Dad-ymaelodi / dileu oherwydd dim ateb:	83	8	19
Aelodau'n talu drwy archeb banc:	398	446	461
Dyledwyr ar ddiwedd y flwyddyn:	22	16	36
Dyled diwedd blwyddyn	£550	£400	** £585

* Dydy hyn ddim yn cynnwys Ysgolion Uwchradd sy'n cael y cylchgrawn am ddim.

** Mae hyn yn bennaf oherwydd bod aelodau'n anghofio addasu eu tanysgrifiad neu heb dalu tanysgrifiad mewn pryd.

Cyhoeddiadau gan Barddas Ebrill 2023 – Mawrth 2024

Y Cylchgrawn 'Barddas' (yng ngofal golygyddol y Prifardd Twm Morys)

Rhifyn 361 (Gwanwyn)	Ebrill 2024
Rhifyn 362 (Haf)	Gorffennaf 2024
Rhifyn 363 (Hydref)	Hydref 2024
Barddas Bach y Dolig	Rhifyn electronig
Rhifyn 364 (Gaeaf)	Chwefror 2025

Cyfrolau gwasg 'Cyhoeddiadau Barddas' (yng ngofal Bethany Celyn Jukes-Hughes)

Egin, Aron Pritchard (Mehefin 2024)

Cariad Yw, Casi Wyn (Mehefin 2024)

Pethau sy'n Digwydd, Siôn Tomos Owen (Gorffennaf 2024)

deud llai, Dafydd John Pritchard (Hydref 2024)

rhwng dau feddwl, Christine James (Tachwedd 2024)

Chwarter Eiliad, Jo Heyde (Mawrth 2025)

O Ffrwyth y Gangen Hon, gol. Nia Morais (Mawrth 2025)

Cerddi'r Ystrad, Lyn Ebenezer (Mawrth 2025)

Pamffledi Caleidosgop - Rhaff, Mari George & **Bachgen Bach o Bonty**, Aneirin Karadog (Awst 2024)

Hoffem ddiolch yn fawr i'r Cyngor Llyfrau am barhad eu cefnogaeth i'n gweithgaredd cyhoeddi, ac am y cydweithio hwylus bob amser, a'r parodrwydd i ystyried ac ysgogi syniadau newydd.

Gweithgareddau hyrwyddol Barddas 2023/20234

Barddas oedd yn gyfrifol fel arfer am drefnu a chynnal ymryson y beirdd (**Ymryson Barddas**) yn yr Eisteddfod Genedlaethol ym Mhontypridd, Rhondda Cynon Taf.

Cafwyd 4 ymryson hwyliog, gyda Twm Morys a Gruffudd Antur yn Meurynna ac Islwyna'n ddifyr ac yn ddeheuig fel arfer. Wrth eu hochr roedd Mair Tomos Ifans a'r Prifardd Emyr Lewis yn gyfrifol am feirniadu limrigau ac englynion y dydd; a chafwyd degau ar ddegau o'r rheini. Diolchwn i swyddogion yr Eisteddfod am hwyluso'r digwyddiad. Dyma'r buddugwyr:

Tlws Rolant o Fôn (Tîm buddugol yr Ymryson)	Llŷn ac Eifionydd
Tlws T Arfon Williams (englyn gorau'r Ymrysona)	Tîm Deheubarth
Tlws John Glyn Jones ('englyn y dydd' gorau)	Idris Reynolds
Tlws Edgar Parry Williams	John Wyn Jones

Buddugwyr Englyn y Dydd:

Mawrth	Huw Meirion Edwards
Mercher	Arwel Emlyn
Iau	Huw Meirion Edwards
Gwener	Idris Reynolds

Buddugwyr Limrig y Dydd:

Mawrth	Iwan Bryn James
Mercher	John Wyn Jones
Iau	John Wyn Jones
Gwener	Meirion Jones

Cynhaliwyd cystadlaethau **Tlwsau Barddas** hefyd a'r enillwyr oedd:

Tlws Pat Neill – ysgolion cynradd: Isabelle Bray (Ysgol Myfenydd, Ceredigion)

Tlws Ysgolion Uwchradd: Luned Medi Defis (Ysgol Gyfun Bro Myrddin)

Tlws D Gwyn Evans – oedran 16 – 25   Tesni Peers (Wrecsam)

Tlws y Gerdd Rydd – cerdd rydd orau Barddas: Manon Wynn Davies

Tlws W D Williams – englyn unigol gorau Barddas: Arwel Emlyn

Tlws Roy Stephens – cerdd gaeth orau Barddas: Alan Llwyd

Ar benwythnos 1af – 3ydd Tachwedd, 2023 cynhaliwyd **Gŵyl Gerallt** ym Mhenllyn, gyda'r prif sylw ar goffâu deng mlynedd ers bu farw Gerallt Lloyd Owen.

Penderfynwyd neilltuo'r ŵyl gyfan i ddathlu bywyd a gwaith Gerallt ei hun. Bu cefnogaeth dda iawn i weithgareddau'r ŵyl gyda Chlwb Golff y Bala dan ei sang ar gyfer cyflwyniadau'r dydd Sadwr. Dyma grynodedb o'r rhaglen:

Nos Wener:

Neuadd Bentref Llanuwchllyn, gig gyda Bob Delyn a'r Ebillion a Katie Howells (trefnwyd gan Fenter Gymunedol Llanuwchllyn).

Dydd Sadwrn:

Yng Nghlwb Golff y Bala:

‘Talwrn yr Ysgolion Uwchradd’ – Ysgol Godre'r Berwyn v Ysgol Dyffryn Conwy, dan ofal y Meuryn, Ceri Wyn Jones (ar gyfer Radio Cymru).

Darlith Goffa Gerallt 2024: ‘Cerddi anghasgledig ac anghasgladwy Gerallt’ –Dr. Gruffudd Antur.

‘Sesiwn Hel Atgofion am Gerallt’ – Huw Jones, Elwyn Edwards, Elfyn Pritchard, Eilir Hendre ac Angharad Elen dan gadeiryddiaeth Ynyr Williams.

‘Cerdd Orau Gerallt’ – llys llên gyda'r Prifardd Emyr Lewis yn cadw trefn ar ddadleuon y Prifardd Myrddin ap Dafydd, Y Prifardd Mererid Hopwood, Eurig Salisbury, Y Prifardd Tudur Dylan Jones, Nia Powell, a'r Dr. Peredur Lynch.

Ymryson Cofio Gerallt – gyda'r Meuryn Twm Morys a'r Islwyn Gruffudd Antur yn graddio beirdd timoedd Penllyn, Llandwrog, Tir Iarll a Chilmeri.

Enillwyd cystadleuaeth englyn yr ŵyl ar y cyd gan Nia Powell a'r Prifardd Tudur Dylan Jones.

Bore Sul: taith i Lyn Caereini wedi'i thywys gan Eilir Hendre.

Cynhaliwyd nifer o **lansiadau cyfrolau newydd** pan fu awduron yn cael eu holi ac yn trafod a chyflwyno eu gwaith. Roedd y digwyddiadau yn gartrefol broffesiynol, gyda chynulleidfau dda ymhob un. Llwyddwyd i gael sylw i amryw o'n cyfrolau newydd ar raglenni teledu megis Heno, ar y radio ac mewn cylchgronau. Roedd y cyhoeddusrwydd cenedlaethol i'r lansiadau yn gyfrwng buddiol i hyrwyddo gwerthiant.

Bu nifer o aelodau'r Gymdeithas yn weithgar yn **hyrwyddo Cerdd Dafod yn lleol** yn ystod y flwyddyn, drwy gynnal dosbarthiadau cynganeddu mewn canolfannau ac yn rhithiol, a chefnogi beirdd unigol sy'n dysgu'r grefft. Bu eraill yn sgwrsio neu ddarlithio am farddoniaeth, a llunio englynion a cherddi ar gyfer achlysuron penodol.

Partneriaeth rhwng y BBC a Barddas sy'n gyfrifol am ddewis '**Bardd y Mis**' i lunio cerddi cyfoes i'w darlledu ar Radio Cymru. Jo Heyde a fu'n gyfrifol am gydlyn cyfraniadau'r beirdd gyda Radio Cymru, a chyfrannodd sawl un o'n haelodau at y raglenni Radio o fis i fis. Dyma gofnod o'r rhai a fu'n feirdd y mis yn ystod y cyfnod dan sylw'r adroddiad hwn: Ebrill 2024, Esyllt Angharad Lewis; Mai 2024, Alan Llwyd; Mehefin 2024, Casia Wiliam; Gorffennaf 2024, Jo Heyde; Awst 2024, Lowri Hedd; Medi 2024, Meirion Jones; Hydref 2024, Gwen Saunders Collins; Tachwedd 2024, Eirian Dafydd; Rhagfyr 2024, Aron Pritchard; Ionawr 2025 Gareth Evans Jones; Chwefror 2025, Rhys Iorwerth; Mawrth 2025, Brenig Davies.

Yn ogystal â'n gwefan, defnyddiwyd cyfryngau X (Trydar) a Gweplyfr a thebyg yn helaeth iawn hefyd i hyrwyddo'n digwyddiadau a'n lansiadau. Yn sicr, bu hyn yn allweddol i gynnal proffil ein gwaith. Gyda mwy o bobl yn siopa 'ar lein', mae'n gyfrwng pwysig i'r dyfodol, yn enwedig ymhlith y to iau.

Croesawyd penodiad Sioned Erin Hughes ar y 1af Ebrill 2024 yn gydlynnydd newydd Barddas.

Aled Evans

Ysgrifennydd

Rhagfyr 2025

Y GYMDEITHAS GERDD DAFOD

BARDDAS

4. Talwyd yr ymddiriedolwyr (neu bersonau cysylltiedig ag ymddiriedolwyr) canlynol am waith arbenigol yn trefnu digwyddiadau hyrwyddol:

Enw	Cyfrol	Disgrifiad	Swm £
Gruffudd Antur (gwaith yn yr Eisteddfod Gen)	Islwyna		540

Gwnaed y taliad uchod gan Barddas wedi i'r elusen dderbyn y swm gan y BBC.

5. Talwyd 3 ymddiriedolwr (neu bersonau cysylltiedig ag ymddiriedolwyr) ad-daliadau am gostau roeddynt wedi eu talu ar ran Barddas a chostau teithio yn ystod y flwyddyn am gyfanswm o £1,146. Roedd y taliadau hyn yn cyfateb i'r costau dalwyd ar ran Barddas gan yr ymddiriedolwyr ac nid oedd unrhyw elw neu fudd i'r Ymddiriedolwyr.

Yn ystod y flwyddyn derbyniwyd rhoddion o £150 gan ymddiriedolwyr (neu bersonau cysylltiedig ag ymddiriedolwyr) (£100 tuag at Gwyl Gerallt a £50 i Gronfa Gerallt).

6. Yn ystod y flwyddyn, darparwyd benthyciadau gan yr ymddiriedolwyr i'r elusen am gyfanswm o £6,200. Mae'r benthyciadau yn ddi-log ac nid oes amser penodol ar gyfer eu had-dalu.

Y GYMDEITHAS GERDD DAFOD

BARDDAS

4. Talwyd yr ymddiriedolwyr (neu bersonau cysylltiedig ag ymddiriedolwyr) canlynol am waith arbenigol yn trefnu digwyddiadau hyrwyddol:

Enw	Cyfrol	Disgrifiad	Swm £
Gruffudd Antur (gwaith yn yr Eisteddfod Gen)	Islwyna		540

Gwnaed y taliad uchod gan Barddas wedi i'r elusen dderbyn y swm gan y BBC.

5. Talwyd 3 ymddiriedolwr (neu bersonau cysylltiedig ag ymddiriedolwyr) ad-daliadau am gostau roeddynt wedi eu talu ar ran Barddas a chostau teithio yn ystod y flwyddyn am gyfanswm o £1,146. Roedd y taliadau hyn yn cyfateb i'r costau dalwyd ar ran Barddas gan yr ymddiriedolwyr ac nid oedd unrhyw elw neu fudd i'r Ymddiriedolwyr.

Yn ystod y flwyddyn derbyniwyd rhoddion o £150 gan ymddiriedolwyr (neu bersonau cysylltiedig ag ymddiriedolwyr) (£100 tuag at Gwyl Gerallt a £50 i Gronfa Gerallt).

6. Yn ystod y flwyddyn, darparwyd benthyciadau gan yr ymddiriedolwyr i'r elusen am gyfanswm o £6,200. Mae'r benthyciadau yn ddi-log ac nid oes amser penodol ar gyfer eu had-dalu.